

Nastroje społeczne w maju

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Rozwój ogólnej sytuacji w kraju	1
Oceny	1
Przewidywania	3
Sytuacja polityczna	4
Oceny	4
Przewidywania	6
Sytuacja gospodarcza	7
Oceny	7
Przewidywania	9
Sytuacja własna badanych i materialne warunki życia	10
Oceny	10
Przewidywania	11

W maju¹ nie zarejestrowaliśmy wyraźnych zmian w ocenach bieżącej sytuacji. Nieznacznie gorzej niż w kwietniu postrzegany był kierunek zmian w kraju oraz sytuacja polityczna. Jednocześnie zanotowaliśmy spadek pesymizmu w prognozach na najbliższy rok – zarówno w sferze publicznej, jak i prywatnej. Największa poprawa dotyczy przewidywań odnoszących się do warunków materialnych gospodarstw domowych.

ROZWÓJ OGÓLNEJ SYTUACJI W KRAJU

Oceny

W maju ponad połowa badanych (58%, wzrost o 2 punkty w stosunku do kwietnia) uważała, że sytuacja w kraju zmierza w złym kierunku, nieco więcej niż co czwarty był przeciwnego zdania (27%), a co siódmy nie miał sprecyzowanej opinii w tej kwestii (15%).

TABELA 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań														
	2022										2023				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	
	w procentach														
W dobrym	26	27	24	27	23	20	19	23	21	27	29	30	28	27	
W złym	53	57	59	58	63	66	68	63	66	59	55	54	56	58	
Trudno powiedzieć	21	16	17	15	14	14	13	14	13	14	16	16	16	15	

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (397) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

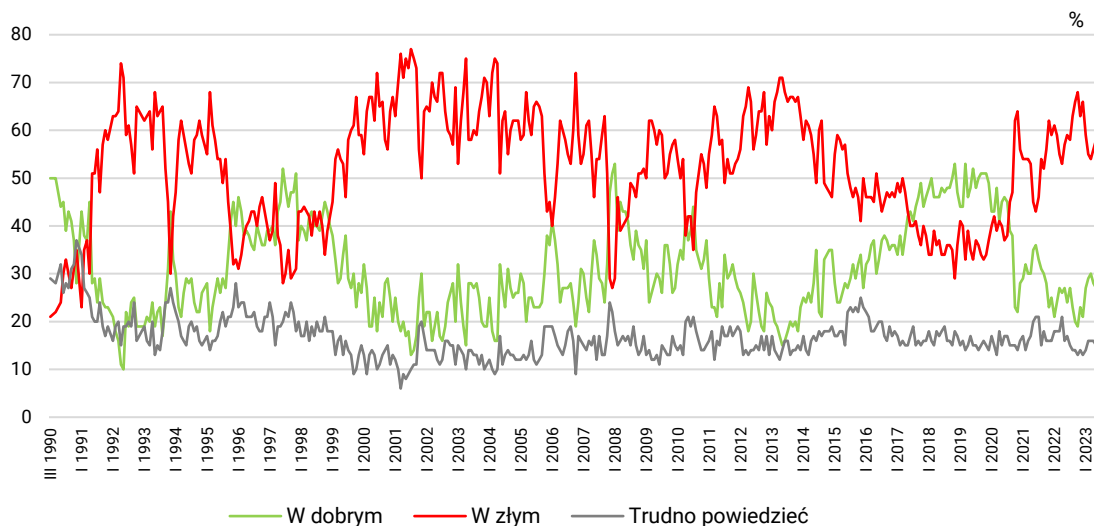
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 18 maja 2023 roku na próbie liczącej 1056 osób (w tym: 57,4% metodą CAPI, 25,9% – CATI i 16,7% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

Rozwój sytuacji w kraju częściej pozytywnie oceniali starsi ankietowani (46% powyżej 64 roku życia wobec zaledwie 18% w wieku 18–24 lata), gorzej wykształceni (36% z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym i 39% z zasadniczym zawodowym wobec 13% z wykształceniem wyższym), mieszkający w mniejszych miejscowościach (32% mieszkańców wsi wobec 18% mieszkańców największych miast) oraz zadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (35% zadowolonych wobec 14% niezadowolonych). W grupach społeczno-zawodowych zadowolenie ponadprzeciętnie często wyrażali emeryci (47%), natomiast niezadowolenie – przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem (71%) oraz pracujący na własny rachunek (70%).

Oceny kierunku zmian dokonujących się w kraju zależne są w znacznej mierze od orientacji politycznej i światopoglądowej pytanych. Sytuację w kraju dobrze postrzegają osoby częściej praktykujące religijnie (63% praktykujących kilka razy w tygodniu wobec 9% w ogóle niepraktykujących), a uwzględniając inklinacje polityczne – utożsamiające się z prawicą (54% badanych o prawicowych poglądach politycznych wobec 10% o poglądach lewicowych), zaś w potencjalnych elektoratach partyjnych – zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości (74%). Z kolei popierający opozycję, niezdecydowani na kogo głosować oraz bierni politycznie w większości są niezadowoleni z rozwoju sytuacji w kraju. Największe niezadowolenie deklarują wyborcy Lewicy (95%) i Koalicji Obywatelskiej (92%).

TABELA 2

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość	74	12	15
Konfederacja Wolność i Niepodległość	18	75	8
Koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL-Koalicji Polskiej	4	87	9
Lewica	4	95	2
Koalicja Obywatelska	4	92	4
Niezdecydowani, na kogo głosować	15	65	20
Niezamierzający głosować	15	61	23

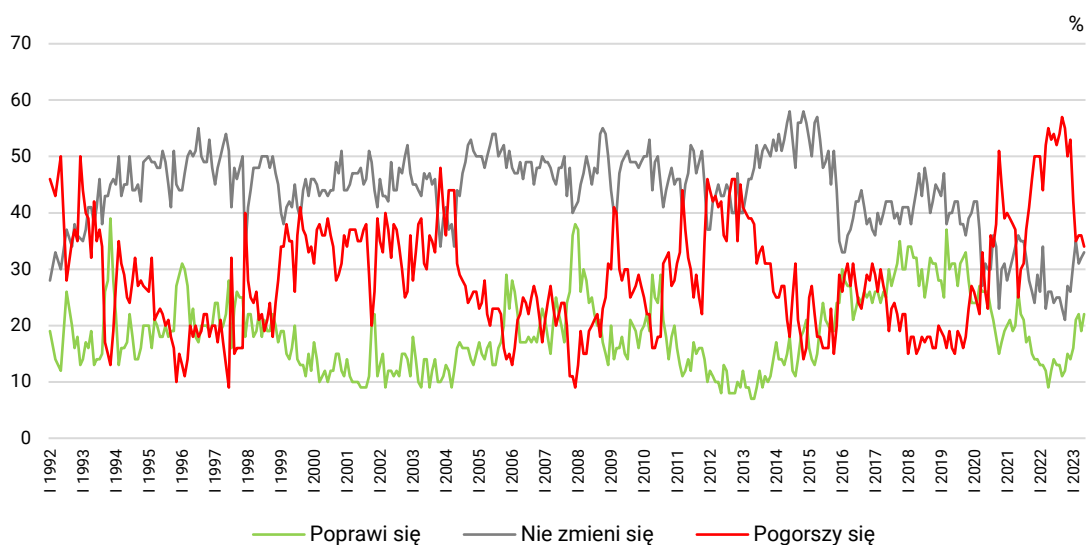
Przewidywania

Od poprzedniego badania poprawiły się nieco przewidywania dotyczące ogólnej sytuacji w Polsce w ciągu najbliższego roku. Zwiększył się udział prognozujących poprawę (o 3 punkty, do 22%), zmniejszył obawiających się pogorszenia (o 2 punkty, do 34%), a odsetek oczekujących utrzymania *status quo* praktycznie nie zmienił się (33%). Co dziewiąty respondent nie miał zdania na ten temat (11%).

TABELA 3

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2022								2023					
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
w procentach														
Poprawi się	9	12	14	13	13	11	12	15	14	16	21	22	19	22
Nie zmieni się	26	26	24	25	25	23	21	27	26	31	35	31	32	33
Pogorszy się	55	53	54	52	54	57	55	50	53	42	35	36	36	34
Trudno powiedzieć	10	9	8	10	8	9	11	8	7	11	9	11	13	11

RYS. 2. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

SYTUACJA POLITYCZNA

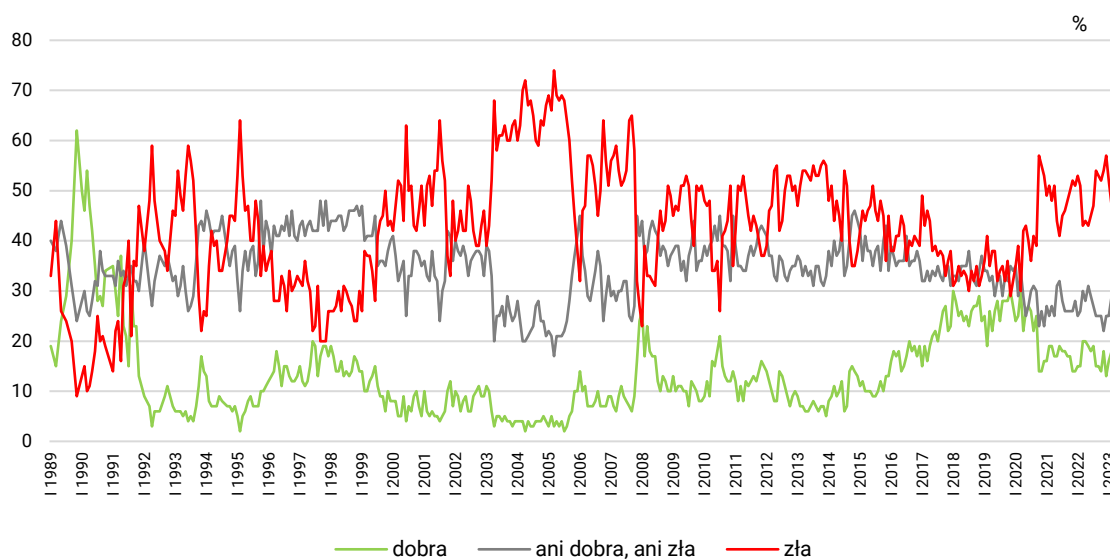
Oceny

W maju połowa respondentów oceniła sytuację polityczną negatywnie (50%, o 3 punkty więcej niż w kwietniu), co czwarty – przeciętnie (26%, spadek o 2 punkty), a relatywnie niewielu – pozytywnie (17%). Zaledwie 6% ankietowanych nie miało wyrobionego zdania w tej sprawie.

TABELA 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań														
	2022										2023				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	
	w procentach														
– dobra	20	19	18	19	15	15	14	18	13	16	18	18	17	17	
– ani dobra, ani zła	28	31	29	27	25	25	25	22	25	25	29	27	28	26	
– zła	44	43	45	47	54	53	52	54	57	52	47	49	47	50	
Trudno powiedzieć	8	7	8	7	7	7	8	6	5	7	6	6	7	6	

RYS. 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?
Czy jest ona:

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

Tak jak w przypadku postrzegania rozwoju sytuacji w kraju zadowolenie z sytuacji politycznej częściej deklarowali starsi badani (28% zadowolonych wśród pytaných w wieku 65 lat i więcej), respondenci z mniejszych miejscowości (19% mieszkańców wsi), gorzej wykształceni (24% z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym), dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych (23%), a w grupach społeczno-demograficznych – emeryci (27%). Wyższe odsetki zadowolonych odnotowaliśmy również wśród osób częściej praktykujących religijnie (52% wśród praktykujących kilka razy w tygodniu) oraz identyfikujących się z prawicą (37%).

W maju w potencjalnych elektoratach partyjnych jedynie zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości byli w większości zadowoleni z sytuacji politycznej, natomiast wśród sympatyków ugrupowań opozycyjnych dominowało niezadowolenie. Wśród osób o niesprecyzowanych preferencjach partyjnych oraz niezamierzających głosować głosy krytyki nie były aż tak silne, lecz zadowolonych było kilkakrotnie mniej niż niezadowolonych.

TABELA 5

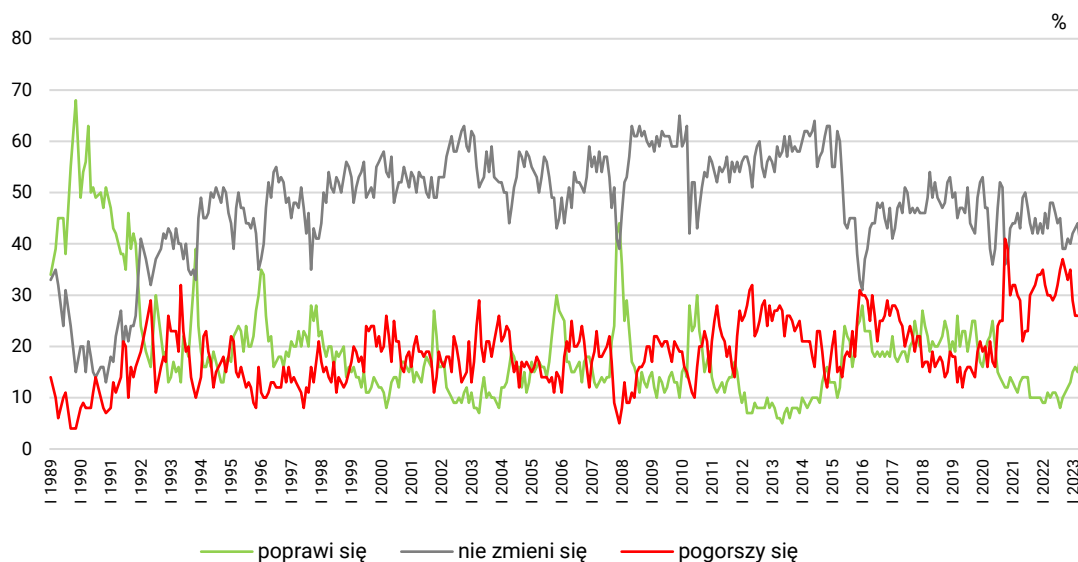
Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość	54	28	12	6
Koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL-Koalicji Polskiej	0	19	81	0
Konfederacja Wolność i Niepodległość	5	31	63	1
Lewica	3	11	86	0
Koalicja Obywatelska	2	12	87	0
Niezdecydowani, na kogo głosować	7	35	52	7
Niezamierzający głosować	6	33	46	15

Przewidywania

W porównaniu z kwietniem ubyło badanych prognozujących pogorszenie sytuacji politycznej (o 3 punkty, do 23%), przybyło nieprzewidujących zmian (o 2 punkty, do 42%), a udział liczących na poprawę praktycznie nie zmienił się (17%).

CBOS

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

TABELA 6

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2022										2023			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach													
– poprawi się	10	11	11	10	8	10	11	12	13	15	16	15	18	17
– nie zmieni się	48	48	46	44	45	39	39	41	40	42	43	44	40	42
– pogorszy się	30	29	30	32	35	37	35	33	35	29	26	26	26	23
Trudno powiedzieć	13	12	13	14	11	14	16	14	12	14	15	15	16	18

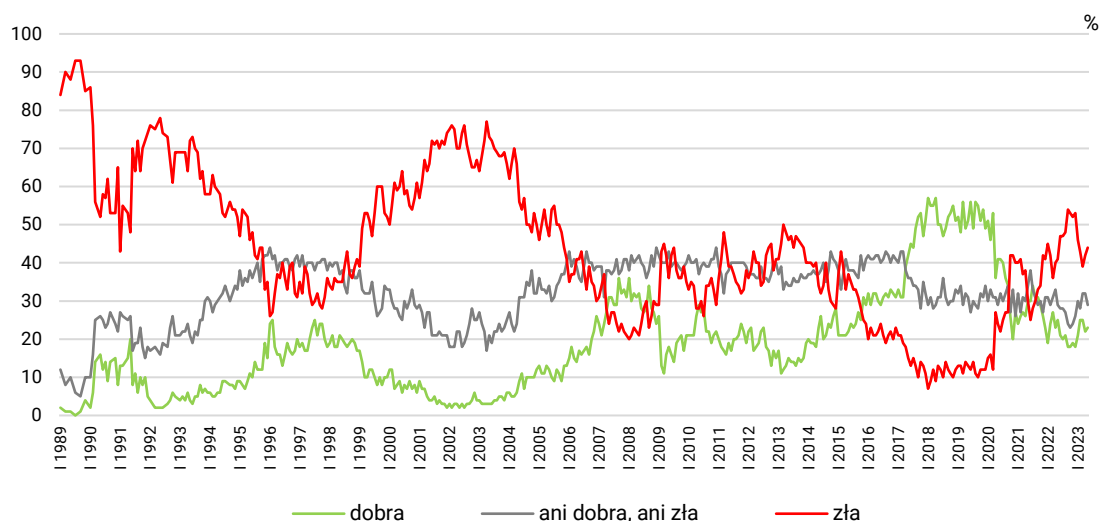
SYTUACJA GOSPODARCZA

Oceny

W stosunku do badania kwietniowego w maju nieznacznie przybyło niezadowolonych z sytuacji gospodarczej (o 2 punkty, do 44%), ubyło postrzegających ją przeciętnie (o 3 punkty, do 29%), a udział zadowolonych praktycznie pozostał bez zmian (23%). Bardzo niewiele nie miało zdania na temat kondycji gospodarki w Polsce (4%).

CBOS

RYS. 5. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce?
Czy jest ona:

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

TABELA 7

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2022										2023			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach													
– dobra	23	25	21	20	21	18	18	19	18	21	25	25	22	23
– ani dobra, ani zła	33	29	28	28	27	24	23	24	26	30	28	32	32	29
– zła	40	41	47	47	48	54	53	52	53	46	43	39	42	44
Trudno powiedzieć	4	5	4	5	4	4	5	5	3	4	4	4	5	4

Podobnie jak w przypadku wcześniej analizowanych wskaźników częściej pozytywnie sytuację gospodarczą oceniali starsi respondenci (40% badanych w wieku 65 lat i więcej), gorzej wykształceni (28% z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym i 34% z zasadniczym zawodowym), mieszkający w mniejszych miejscowościach (26% mieszkańców wsi), dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych (32%), a w grupach społeczno-zawodowych – emeryci (40%).

Zauważyć można także, że częściej zadowolone z sytuacji gospodarczej w kraju wyrażali ankietowani częściej praktykujący religijnie (50% zadowolonych wśród praktykujących kilka razy w tygodniu), utożsamiający się z prawicą (44%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – zwolennicy PiS (58%).

TABELA 8

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:			
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość	58	28	10	4
Koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL-Koalicji Polskiej	17	25	58	0
Konfederacja Wolność i Niepodległość	9	32	57	2
Koalicja Obywatelska	7	21	71	1
Lewica	2	15	83	0
Niezdecydowani, na kogo głosować	17	33	47	3
Niezamierzający głosować	13	35	42	11

Przewidywania

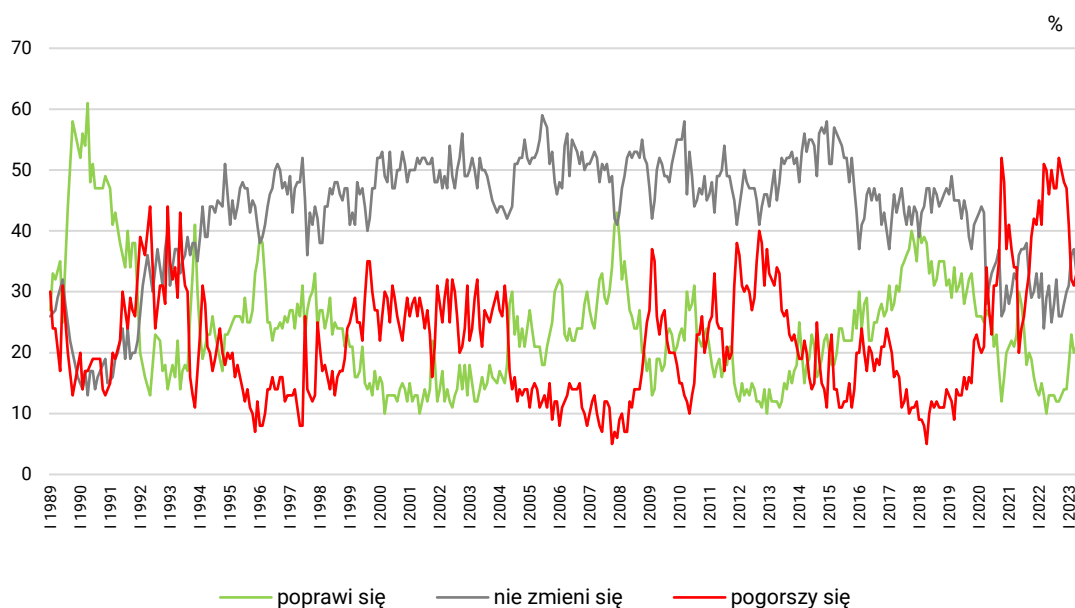
Nieco lepsze niż miesiąc wcześniej były prognozy dotyczące kondycji gospodarki w Polsce. W maju mniej niż jedna trzecia respondentów przewidywała jej pogorszenie (31%, spadek o 2 punkty), więcej niż co trzeci zakładał utrzymanie *status quo* (35%, wzrost o 2 punkty), a co piąty oczekiwał poprawy (22%).

TABELA 9

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2022										2023			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach													
– poprawi się	10	13	13	13	12	12	13	14	14	18	23	20	21	22
– nie zmieni się	29	31	25	28	32	26	26	28	30	31	36	37	33	35
– pogorszy się	50	46	50	47	47	52	50	48	47	41	32	31	33	31
Trudno powiedzieć	10	11	12	12	8	10	11	10	9	10	9	11	13	12

CBOS

RYS. 6. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:

Pominięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

SYTUACJA WŁASNA BADANYCH I MATERIALNE WARUNKI ŻYCIA

Oceny

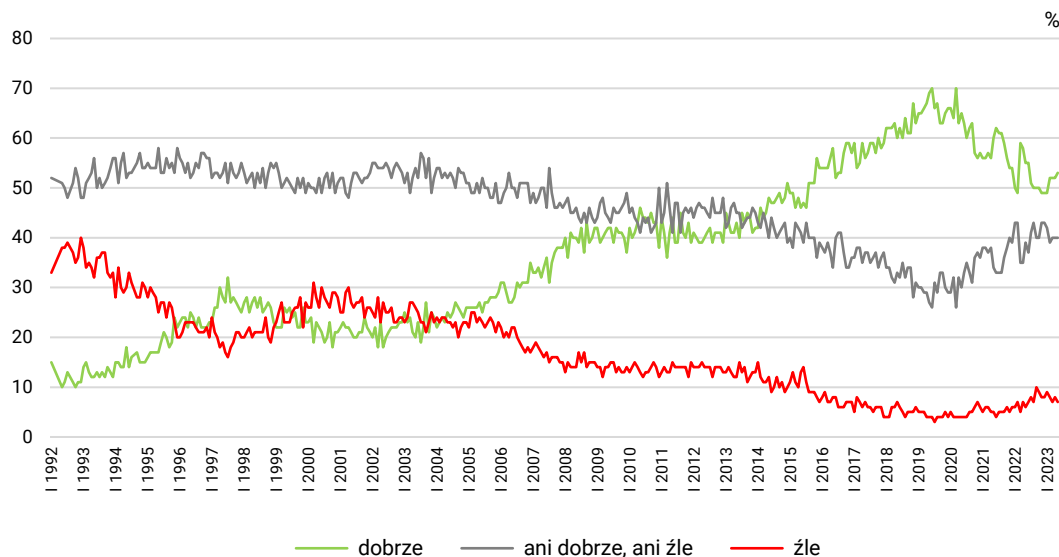
W stosunku do poprzedniego pomiaru praktycznie nie zmieniło się postrzeganie poziomu życia respondentów i ich rodzin. Nieco więcej niż co drugi badany ocenił go dobrze (53%), czterech na dziesięciu – przeciętnie (40%), natomiast relatywnie niewielu – źle (7%).

TABELA 10

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2022									2023				
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach													
– dobrze	58	55	55	51	50	50	50	49	49	49	52	52	52	53
– ani dobrze, ani źle	35	39	37	41	43	40	40	43	43	42	39	40	40	40
– źle	7	6	7	8	7	10	9	8	8	9	8	7	8	7

CBOS

RYS. 7. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

Pomięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

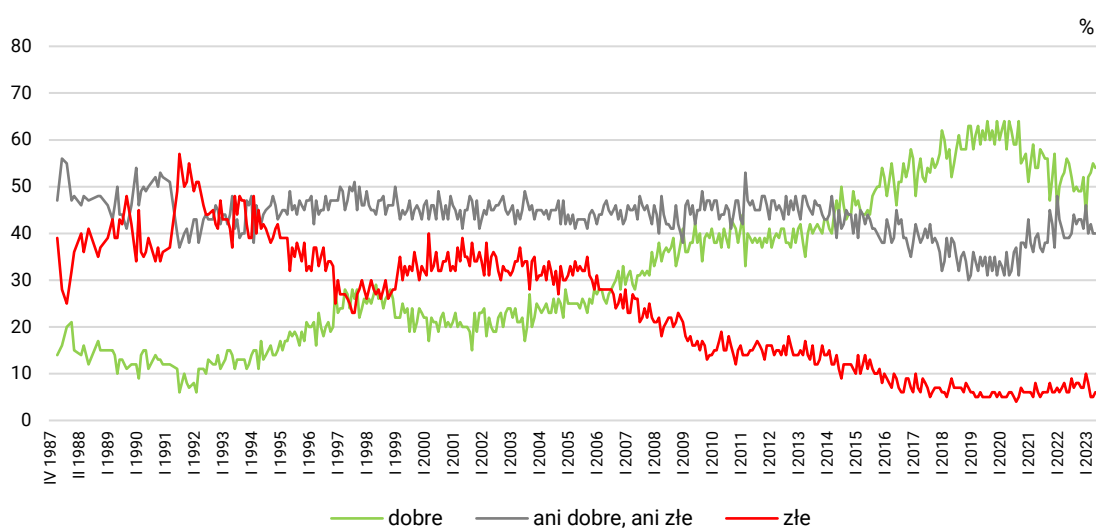
Oceny warunków materialnych były w maju niemal identyczne jak miesiąc wcześniej. Największa część badanych była zadowolona z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych (54%), dwie piąte oceniła je przeciętnie (40%), a bardzo niewielu – źle (6%).

TABELA 11

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2022										2023			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach													
– dobre	53	56	55	52	49	50	49	49	52	44	52	53	55	54
– ani dobre, ani złe	39	39	39	40	44	42	43	43	41	46	40	42	40	40
– złe	8	6	6	9	7	8	8	7	7	10	8	5	5	6

CBOS

RYS. 8. Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:

Zadowolenie z poziomu życia własnej rodziny oraz z warunków materialnych swojego gospodarstwa domowego częściej wyrażali ankieterzy o wyższych dochodach *per capita* oraz lepiej wykształceni. Zauważyć można również, że wyraźnie częściej niż pozostali zadowolenie w tym obszarze deklarowały osoby o prawicowych poglądach politycznych.

Przewidywania

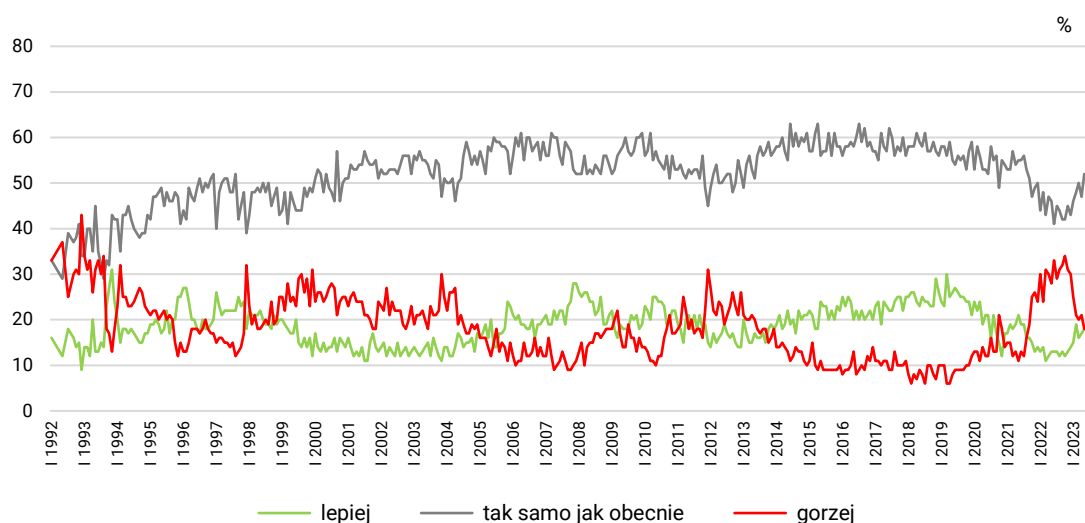
W stosunku do kwietnia poprawiły się prognozy dotyczące warunków materialnych gospodarstw domowych oraz poziomu życia respondentów i ich rodzin. Zmniejszył się pesymizm w przewidywaniach dotyczących poziomu życia respondentów i ich rodzin (o 3 punkty, do 18%), zwiększył się odsetek nieprognozujących zmian w tym obszarze (o 5 punktów, do 52%), a udział liczących na poprawę praktycznie nie zmienił się (18%).

TABELA 12

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2022										2023			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach													
– lepiej	12	13	13	13	12	13	12	13	14	15	19	16	17	18
– tak samo	47	46	41	45	44	42	42	45	43	46	48	50	47	52
– gorzej	30	28	33	29	31	32	34	31	30	25	21	20	21	18
Trudno powiedzieć	12	13	13	13	13	13	12	11	13	14	12	14	15	13

CBOS

RYS. 9. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

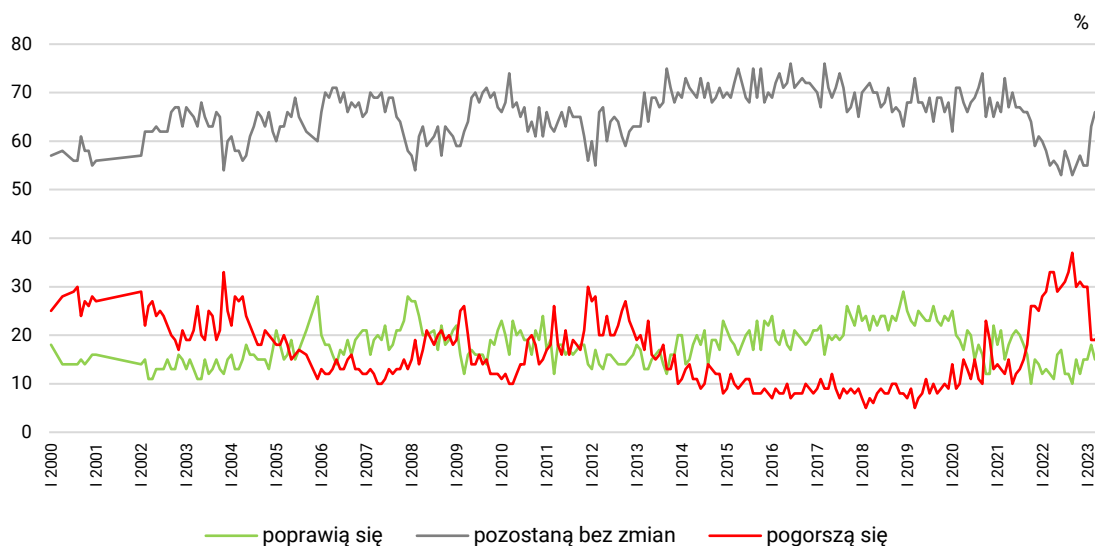
Pomięto odpowiedzi „Trudno powiedzieć”

W porównaniu z kwietniem przybyło liczących na poprawę warunków materialnych (o 4 punkty, do 20%), ubyło obawiających się pogorszenia (o 5 punktów, do 15%), a udział niezakładających zmian w zasadzie nie zmienił się (65%).

TABELA 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2022										2023			
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach													
– poprawią się	11	16	17	12	12	10	15	12	15	15	18	15	16	20
– pozostaną bez zmian	56	55	53	58	56	53	55	57	55	55	63	66	64	65
– pogorszą się	33	29	30	31	33	37	30	31	30	30	19	19	20	15

RYS. 10. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:

Po odnotowywanej w pierwszych miesiącach tego roku poprawie w maju już drugi miesiąc z kolei minimalnie pogorszyły się oceny kierunku zmian w kraju. Nieznacznie gorsze niż w kwietniu było również postrzeganie sytuacji politycznej. Pozostałe wskaźniki ocen sytuacji bieżącej były zbliżone do zarejestrowanych w poprzednim badaniu. W ocenach odnoszących się do sfery publicznej głosy krytyki przeważały nad zadowoleniem, a w ocenach sfery prywatnej było odwrotnie – zadowolenie wyraźnie przeważało nad niezadowoleniem.

W maju, kolejny raz w tym roku, w prognozach na najbliższy rok obserwujemy spadek obaw, które w zeszłym roku – w przypadku większości wskaźników – należały do najwyższych w historii naszych badań. Wyraźnie wzrosły nadzieje na poprawę warunków materialnych gospodarstw domowych i w tym wymiarze – jako jedynym spośród analizowanych wymiarów prognoz – optymizm zaczął przeważać nad pesymizmem.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka